

Kommunstyrelsen

Program klimatanpassning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar program för klimatanpassning i Nacka kommun enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelse daterad den 7 april 2022.

Sammanfattning

Program för klimatanpassning är det första i sitt slag för Nacka kommun. Syftet med programmet är att bidra till att minska konsekvenserna av ett förändrat klimat i Nacka, samt utveckla Nacka kommuns proaktiva och systematiska klimatanpassningsarbete.

Programmet ger en översiktlig bild av riskerna kopplat till ett förändrat klimat i Nacka kommun. Programmet innehåller även prioriterade övergripande åtgärder kopplat till de största klimatrelaterade riskerna för Nacka. Programmet ska följas upp årligen med start 2023. Program för klimatanpassning ska uppdateras vid behov, vartefter föreslagna åtgärder genomförs eller ny information, ny kunskap eller riskbedömningar leder till nya prioriteringar.

Kommunstyrelsen, genom dess arbetsutskott, beslutade att remittera ärendet om program för klimatanpassning Nacka kommun för yttrande till de nämnder eller utskott som har ett ansvar för genomförande; miljö- och stadsbyggnadsnämnden, natur- och trafiknämnden, kommunstyrelsens miljöutskott, kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott, samt till Nacka Energi AB och Nacka vatten och avfall AB. Remissinstanserna ställer sig positiva till att program för klimatanpassning tagits fram för Nacka kommun.

Ärendet

Bakgrund

Det finns flera styrande dokument i kommunen av betydelse för miljö- och klimatarbete. Av kommunens mål- och budget 2020–2022 framgår att en särskild plan för klimatanpassning ska tas fram. Klimatanpassning innebär att vidta åtgärder för att anpassa

samhället till de klimatförändringar som märks redan nu och de förändringar som inte kan förhindras i framtiden. Syftet med förslaget till program för klimatanpassning är att bidra till att minska konsekvenserna av ett förändrat klimat i Nacka, samt utveckla Nacka kommuns proaktiva och systematiska klimatanpassningsarbete.

Program för klimatanpassning är det första i sitt slag för Nacka kommun. Arbetet med programmet har letts av projektledare från enheten för strategisk stadsutveckling och miljöenheten. Processen inleddes med en övergripande klimat- och sårbarhetsanalys. I samverkan med sakkunniga inom olika verksamhetsområden inom territorieprocessen inklusive Nacka vatten och avfall och Nacka Energi har förslag på åtgärder därefter identifierats och prioriterats

Programmets innehåll

Programmet ger en översiktlig bild av riskerna kopplat till ett förändrat klimat i Nacka kommun. Programmet innehåller även övergripande prioriterade åtgärder kopplat till riskerna gällande skyfall, värme, havsnivåhöjning och biologisk mångfald. Dessa bedöms i nuläget vara de största klimatrelaterade riskerna för Nackasamhället.

Åtgärderna berör huvudsakligen kommunstyrelsens, miljö- och stadsbyggnadsnämndens, natur- och trafiknämndens samt Nacka vatten och avfall ABs ansvarsområden. Det är inom dessa nämnders och bolags ansvarsområden kommunen har möjlighet att arbeta förebyggande och anpassa den fysiska miljön och fastighetsbeståndet.

Uppföljning och revidering av programmet

En första uppföljning av programmet föreslås ske 2023. Program för klimatanpassning ska därefter uppdateras vid behov, vartefter föreslagna åtgärder genomförs eller ny information, ny kunskap eller riskbedömningar leder till nya prioriteringar. Kommunfullmäktige föreslås bemyndiga kommunstyrelsen att anta nödvändiga revideringar i programmet. Revideringar i programmet ska ske i samråd med övriga nämnder om det skulle påverka deras ansvarsområden. Om revideringar av program för klimatanpassning görs för att även omfatta fler delar av den kommunala verksamheten kommer programmet att tas upp för nytt beslut i kommunfullmäktige.

Synpunkter i korthet utifrån remissen och stadsledningskontorets synpunkter och bedömning

Kommunstyrelsens arbetsutskott remitterade förslag till program klimatanpassning för yttrande till miljö- och stadsbyggnadsnämnden, natur- och trafiknämnden samt kommunstyrelsens miljöutskott, kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott samt till Nacka Energi AB och Nacka vatten och avfall AB. Samtliga nämnder och de kommunala bolagen

ställdes sig positiva till att ett program för klimatanpassning har tagits fram. Mindre förslag på redaktionella justeringar utifrån yttrandena har inarbetats i programmet.

Kompetens klimatförändringars effekter

I yttrandena från kommunstyrelsens miljöutskott samt miljö- och stadsbyggnadsnämnden lyfts behovet av kunskap om klimatförändringarnas effekter och vilka konsekvenser beslut kan få på klimatet. Av yttrandena framgår att de anser att den klimat- och sårbarhetsanalys som ligger till grund för program för klimatanpassning bör biläggas beslutet om antagande av program för klimatanpassning. I programmet redogörs för de förväntade klimatförändringar och klimatrelaterade effekter med påverkan på Nackasamhället som identifierats i klimat- och sårbarhetsanalysen. Att bilägga analysen har därför inte bedömts som nödvändigt för detta ärende.

Arbete med ekosystemtjänster

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden yttrar sig om att arbetet med ekosystemtjänster behöver lyftas i planeringen och att grönytor behöver sparas och att ytor för klimatanpassning utformas multifunktionellt för att kunna hantera exempelvis både dagvatten och sänka temperatur. Ett förtydligande har gjorts i programmet om att i planering och genomförande av klimatanpassade åtgärder ska möjligheten att vidta naturbaserade lösningar undersökas. Naturbaserade lösningar är multifunktionella och utgår från att bevara, utveckla eller skapa ekosystemtjänster.

Förslag kring prioriterade åtgärder

I natur- och trafiknämndens yttrande föreslogs en komplettering av de prioriterade åtgärderna gällande invasiva arter. En justering av åtgärden gällande planering och skötsel av park- och naturmark har gjorts till att omfatta även detta perspektiv. Någon komplettering av åtgärderna i linje med förslaget gällande vattendjupsindikatorer från natur- och trafiknämndens har inte gjorts då åtgärden främst utgör en beredskapsåtgärd. Ett förtydligande har gjorts i programmet att samtliga nämnder och bolag i kommunen, utöver de föreslagna prioriterade övergripande åtgärderna, har möjlighet att inom respektive ansvarsområden genomföra åtgärder i syfte att anpassa verksamheter och höja beredskapen i Nackasamhället med hänsyn till ett förändrat klimat.

Natur- och trafiknämnden noterar även i sitt yttrande att nämnden fått ett delansvar för åtgärd 8 "Utveckla kommunikationen". Nämnden framhåller att detta sannolikt är en ny uppgift för de tre ansvariga nämnderna och att uppgiften inte på ett naturligt sätt passar in i befintlig verksamhet. Därför rekommenderar nämnden att ansvaret ses över eller att åtgärden delas upp i olika åtgärder så att varje nämnd får ett tydligare uppdrag. Stadsledningskontoret anser att precis som flertalet av de föreslagna åtgärderna kräver den föreslagna åtgärden att mer specifika aktiviteter identifieras, prioriteras och genomförs. De utpekade nämnderna behöver gemensamt ta ställning till hur kommunikation kring risker

kopplat till ett förändrat klimat på bästa sätt ska genomföras. Någon justering av åtgärden eller ansvariga nämnder har inte gjorts.

Genomförande av programmet

Nacka Energi AB ser att det är viktigt att klimatanpassa samhället som helhet och att kommunen samverkar med andra aktörer. De lyfter att samordning i nära dialog måste ske på ett tidigt stadiet vid både långsiktig planering och detaljplaner vilket stadsledningskontoret instämmer i. De lyfter även att vid arbete med att ta fram platser som kan användas som multifunktionella översvämningsytor enligt föreslagna åtgärder i programmet måste även hänsyn tas till befintligt elnät och behovet av framtida elförsörjningen av Nacka.

Kommunstyrelsens miljöutskott har i sitt yttrande påpekat att de förslag till prioriterade åtgärder som gäller kommunstyrelsen behöver brytas ned och definieras på varje enhet. Programmets åtgärder är på en övergripande nivå och stadsledningskontoret instämmer i att i det fortsatta arbetet med genomförande av de föreslagna åtgärderna behöver ytterligare ställningstaganden göras och mer specifika åtgärder identifieras, prioriteras samt ansvar för genomförande förtydligas.

Av natur- och trafiknämndens yttrande framgår att nämnden uppfattar det som särskilt positivt att kommunstyrelsen samordnar klimatarbetet samt att de olika facknämnderna tilldelas olika ansvar utifrån sina verksamheter. I programmet har kommunstyrelsen fått ansvar för åtgärden att säkerställa ett systematiskt, kontinuerligt och proaktivt genomförande av klimatanpassningsåtgärder i Nacka kommun. Kommunstyrelsen har däremot inte getts ett särskilt ansvar för samordningen av genomförandet. Samtliga nämnder har tilldelats ansvar utifrån sina verksamhetsområden. Genomförande av programmets åtgärder kräver ett samordnat arbete över nämnd- och processgränser vilket ställer krav på en hög grad av samverkan i organisationen.

Av kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott framgår att de föreslagna åtgärderna i programmet måste hanteras processövergripande och att det är av stor vikt att programmet omsätts i handling och att berörda nämnder tar ansvar för samordning, genomförande och finansiering av prioriterade åtgärder. Av yttrandet framgår även att det är viktigt att ansvars- och kostnadsfördelning förtydligas i det fortsatta arbetet. Stadsledningskontoret instämmer i stadsutvecklingsutskottets synpunkter.

Ekonomiska konsekvenser

Finansiering av ett systematiskt och proaktivt arbetssätt bedöms delvis kunna rymmas inom befintliga budgetramar. Finansiering för genomförande av klimatanpassningsåtgärder beslutas av respektive ansvarig nämnd.

Konsekvenser för barn

Om åtgärderna i program för klimatanpassning genomförs kommer riskerna för Nackasamhället i stort, inklusive barn, kopplat till ett förändrat klimat att minska.

Bilaga

- Bilaga 1. Program klimatanpassning
- Bilaga 2. Yttrande från kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott
- Bilaga 3. Yttrande från kommunstyrelsens miljöutskott
- Bilaga 4. Yttrande från miljö- och stadsbyggnadsnämnden
- Bilaga 5. Yttrande från natur- och trafiknämnden
- Bilaga 6. Yttrande från Nacka vatten och avfall AB
- Bilaga 7. Yttrande från Nacka energi AB

Charlotte Persson
Enhetschef
Enheten för strategisk stadsutveckling

Hillevi Eklund
Översiktsplanerare
Enheten för strategisk stadsutveckling

Eleonore Stangenberg
Stadsutvecklingsstrateg
Enheten för strategisk stadsutveckling